

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentului:	Pretiuu insertiunilor:	Correspondintiele sè se adreseze Redactionei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contieau cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Invitare de prenumeratiune

la

„BISERIC'A SI SCÓL'A.“

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

De la 1. iuliu vechiu, fóia „Biseric'a si Scól'a“ intra in alu doilea semestru alu anului curentu.

Rugámu deci pre on. abonenti a càroru abonamentu incéta cu finea lui iuniu, cât si pe acei domni, cari voiescu a prenumera fóia nóstra, se binevoiesca a-si renoi abonamentulu cât mai curendu, ca se ne scimu orientá cu tiparirea esemplarielor, si ca se nu intrerupemu espedarea jurnalului.

Pretiuu abonamentului este celu din frontespiciulu fóiei, si anume: 2 fl. 50 cr. pe jumetate de anu pentru Austro-Ungaria, si 3 fl. 50 cr. pentru strainatate.

Banii pentru inlesnirea publicului recomendámu a se trimite prin asemnatiuni postale.

Redactiunea.

De la cursulu supletoriu din Aradu pentru studiulu limbei magiare.

Este de buna séma o mare nenorocire pentru omenime, cà o parte insemnata din indiviidii, cari o constituiescu se lasa adesea a fi condusi pré multu de ilusiuni. Prin acést'a se perde de regula pré multu timpu, fara ca se aiba cineva dintr'ensulu vre unu folosu practic.

Aceste consideratiuni ni se revocara in memoria vediendu cele ce se petrecura aici la noi in septemana trecuta. Marti, la 1. iulie c. n. erá diu'a destinata a se incepe cursulu supletoriu din Aradu, cu invetiatorii din scólele confessionali,

instituitu de statu pentru studiulu limbei magiare. In acésta di deminét'a pre la órele optu se vedeau pe stradele orasiului o multime mare de invetiatori mergendu spre liceu, loculu destinatu pentru tienerea prelegerilor. Ei erau in mare maioritate romani, cátiva nemti si serbi. Numeralu invetiatorilor adunati in acésta di aici in Aradu se da cu socotél'a a fi fost preste 800. Abiá ajunsii inse la liceu li se comunicá scirea, cà nu potu fi primiti. Ei se respinsera de la cursu sub diferite preteste. Unor'a li se dicea, cà sciu unguresce, altor'a, cà s'au insinuatú pré tardiu, si éraii altor'a, cà nu sunt invetiatori ordinari.

Adeverat'a cauza a acestei respingeri a fost inse, cà nu se facura preparativele necesari pentru densii, desi totu noi suntemu, càror'a ni se insinua continuu, cà suntem dusimani limbei magiare. Marturisimu, cà nu ne a surprinsu acésta impregiurare, ne a durutu inse, cand am vediutu modulu, cum au fost tractati invetiatorii nostri cu acésta ocaziune. Ei au venitu aci provocati de autoritáti cale departata si cu mari spese, ca se satisfac dictaturei unei legi. Aci inse fura respinsi fara a li rebonificá cineva spelele cele grele de calatoria si timpulu perdu. Sermanii invetiatori, nu este destulu, cà traiescu partea cei mai mare intr'o stare materiala fórté deplorabila, trebuira se mai indure si acésta tratare, se-si mai cheltuiésca crucerulu cascigatu cu crunta sudóre, facendu inzadar o calatoria costisitoria la Aradu si parasindu-si casele loru chiar in toiulu lucrului, la care sunt avisati mai toti, daca voiescu, ca se póta traí pre langa pucin'a remuneratiune, ce o au dupa greulu loru oficiu. Astfeliu, se vede, se pretiuiescu la noi cei chiamati a cresce generatiunile viitórie, cand se supunu cu mari greutáti si sacrificii a satisfacere recerintieloru unei legi.

Nu erá inse destul numai eu atá'ta. Trebuia se mai auda bietii invetiatori si insultele brutale

ale fôiei magiare din locu „Alföld“. Éta ce scrie acésta fôia, in nrulu seu de la 2. iuliu:

„Invetiatorii de limbi streine veniti aci, cá se invetie limb'a magiara, se adunara ieri la órele 8 in edificiulu liceului. Era suprindietoriu aspectulu peatriciatu ce-lu infacisiá acésta multime mare de „crescettori ai poporului“, de falca romanésca, nemtiésca si serbésca, dintre cari atrasera asupra-si atentiunea lumii cu deosebire unii domni invetiatori, cari prin costumele loru fôrte primitive mojicesei, semanau mai multu a *purcari si ciobani* (kanászok és pásztorok) decât a ómeni chiamati a civilisá pre altii. Este unu semnu caracteristicu si fôrte intristatoriu, cá sunt o multime de tienuturi in tiéra, unde educatiunea poporului se afla in manile unoru ómeni atát de ignoranti si neciopliti (ily rettentó tudatlan és bárdolatlan); acést'a este inse totdeodata unu testimoniu de paupertate pentru statulu si guvernulu, carele a suferitu o astfeliu de stare de lucruri pana acum, si càru'i a si acum i-este frica, si se indoiesce a vindecá acestu reu. Este in adeveru o mare orbía a sufletului si neconsciintia din partea respectiviloru agitatori ai nationalitatiloru, cá nu cá nu intetiescu, ci din contra cutéza a se plange amaru si a agitá contra unei dispusetiuni atát de marinimóse, dupa carea statulu si guvernulu ungurescu prin o generositate nepomenita prevede cu locuintia si nutrementu o multime de „invetiatori ai poporului,“ cari se svarcolescu in barbaria (barbárságban vergődó), si cari n'au nici ideia de inteligintia si de missiunea loru, numai *pentru aceea*, cá respectivii se invetie limb'a statului, si prin acést'a chiar in interesulu *némului* loru se póta corespunde mai bine recerintieloru civilisatiunei.“

Amu inregistratu aci aceste espressiuni, cari se cualifica sengure pre sene, ca se le vada lumea, si se le cunósca posteritatea. Ele nu sunt espressiunea unui omu, ci sunt vederile unui diurnalu, carele representa o opiniune publica. Astfeliu credemu, cá este bine se cunósca toti manier'a, cu carea intempina fói'a magiara din locu invetiatorii romani judecandu-i in contumacia, fara a-ii cunósce si decretandu-i de *ciobani si purcari*, atunci, cand si-parasescu vetrele loru, atunci, cand abdicu de buna voia de odichn'a meritata dupa o munca grea de 10 luni, dictata de legile naturei, si recunoscuta de indispensabila de tóte legile de scóla — si vinu la Aradu se invetie in timpulu ferieloru limb'a magiara, condusi de stim'a, ce-lu caracteriséza pe romanu facia de legile sanctionate.

Este mare indignatiunea ce ne a cuprinsu cu atát mai vertos, cá nu este greu a scirici motivele, din cari au purcesu. Éta dara impregiurárele, cari au condusu pe redactorii aminti-

tului diurnalu la aceste espressiuni: unii din invetiatorii nostri, si anume câtiv'a din comitatulu Unedórei, si câtiv'a din giurulu Caransebesiului erau inbracati in hainele poporului, in costumulu romanescu. Adaogemu inse, cá atát Ardelenii, cât si Banatianii erau inbracati curatu, ér mersulu si feciele loru esprimau maniera si inteligentia. Cei dantai erau in portulu ardelenescu, palaria rotunda, camasia alba curata, pantaloni albi, séu ismene curate si cisme pe picioru, ér cei din granitia in portulu, carele este dóra celu mai frumosu portu barbatescu la romani, cu tunica romana lunga si cu sinóre vinete, pantaloni albi curati, palaria rotunda si cisme frumoése, si avendu o tienuta adeveratu barbatésca. Daca acestea sunt motive a dechiará pe cineva de „*purcari si ciobani*“, judece ómenii nepartiali.

De altcum impregiurarea fôrte caracteristica, cá domnii „civilisatori“ de la „Alföld“ se impedece de portulu romanescu nu este lucru nou, si astfeliu nu le putem lasá meritulu inventiunii. Au mai fost timpuri, cand de acestu portu se ocupau legi speciale (Aprobatele si Compilatele), prin cari se normá intregu costumulu tieranului romanu, càru'i a nu-i erá iertatu a purtá haine de materia mai fina si palaria mai scúmpana de 1 fl., cu scopu, cá nu cumva sè-se desvólte int'rensulu vre unu semtiu mai nobilu.

Portulu romanescu, carele l'amu vediutu la invetiatori pe noi nu ne a surprinsu nici decât. Elu este unu portu istoricu si frumosu, si nu este nici decât unu lucru regretabilu, ca romanulu se-si pórté portulu, acelu portu, carele luprinde bine, si care este admiratu si de streini. Spre dovéda amintimu, cá Alteti'a Sa Regala, principes'a Romaniei in acestu portu apare fôrte desu mai cu séma la solemnitàti; ér asupra Maiestàtii Sale, Imperatesei si Reginei nóstre a facutu portulu tieranei romane atát'a impressiune pe timpulu espusetiunei din Vien'a, incát a aflu de bine a-si ordiná unu astfeliu de costum.

Ne aducemu apoi bine aminte, cá inainte cu câtiva ani mergeau in diferite deputatiuni la Curtea din Vien'a o multime de individi inbracati in portulu romanescu mai cu séma din Transilvani'a. Maiestatea Sa, Prégratiosulu nostru Monarcu ii-primiá bucuros, si conversá cu ei, pentruca in hainele romanesci erau individi, cari vorbiau limb'a germana perfectu, si cari absolvasera gimnasiulu, ba unii si facultatea de drepturi, dar cari reintorcandu dela scóla, si-portau si mai departe portulu loru. Astfeliu de ómeni sunt si astadi fôrte multi, mai in tóte partile locuite de romani. Ei sunt inbracati tieranesce, dar pentru acést'a posedu o cualificatiune si o adeverata cultura sociala. De faptulu acést'a nu se va puté indigná nici odata omulu de bunu sem-

tiu. Din contra afirmăm, că fiacare popor trebuie se fie mandru, că posedă individi cualificati și in hainele tieranului.

De altminterlea, cine in lume va judecă astadi valórea unui omu dupa imbracamintea sa luscósa, cand este sciutu, că ómenii de adeverata cultura, nici odata nu cauta a impune prin hainele lor, ci prin persón'a lor, prin valórea lor intelectuala și morala. Dar daca sunt între inventatorii nostri ici colia câte unulu mai reu imbracatu, apoi se scie redactorii de la „Alföld“, că nici inventatorii, nici scólele séu comunele pórtá vin'a, ci acésta vina se faca bine a o cautá airea, și nici decât in lips'a de cultura și civilisatiune.

Ar fi fost apoi unu lucru neiertatu pentru „Alföld“ a trece din vedere acésta ocaziune, și a nu aruncá cu petri in acei'a, cari s'au luptatu contra aducerii acestei legi. — Suntem îndatinati cu ele, asia se vede, că au devenitu acum lucruri de tóte dilele. Avemu inse, totu dreptulu a ne indigná, cand vedemu, că astfeliu de lucruri se intempla din nenorocire intr'unu timpu, cand atât de multu suntem avisati unii la altii. Multu ne amu miratu apoi, cand in cele dise mai sus amu vediutu, că se face pendentá cultur'a și civilisatiunea dela cunoscinti'a limbei magiare. Noi nu amu fost, nici nu suntem dusimani limbei magiare, o amu inventiatu, și o cunóscemu și noi, ca multi alti romani, și daca e vorb'a, i-cunóscemu și folosulu. A face inse pendenté cultur'a și civilisatiunea unui omu curatu numai dela cunoscinti'a limbei magiare, ni se pare ceva cam pré multu. Dupa acésta teoria ar urmá, că toti acei individi, cari nu cunoscú limb'a magiara, dar vorbescu alte limbi moderne cum: german'a, frances'a, engles'a, italiana, spaniol'a etc. sunt ómeni fara civilisatie, și vice-versa, că cei ce sciú numai limb'a magiara sunt cei mai culti.

Espunendu aeestea apreciierei drepte a publicului mare, incheiám repetiendu dorinti'a, că ar fi bine ca se ne inventiám odata a ne cunóscé, și se incetám cu astfeliu de lucruri, prin cari se produce numai ura între cetatianii acelei patrie comune, cu atât mai vertos, că avemu noi și altcum destule necazuri, cari trebuie se ne preocupe deopotriva pre toti.

Manier'a și Art'a.

(Fine.)

Se crede in genere, că cultulu artelor frumóse este unu puternicu medilocu de a desvóltá maniere in popor. Sub impressiunea acestei credintie s'a infiintiatu in Angli'a o scóla propria, carea prin latirea artelor frumóse voiesce a satisfice acestei necessitati atât de semtite la poporulu englezu. Nu se póte negá, artele frumóse contribuescu multu la inaltierea unui popor, la curatieni'a moravurilor, la desvóltarea gustului și a

manierelor. Cu tóte acestea ele influintiéza mai multu asupra sensurilor, asupra exteriorului nostru, decât se póta singure numai a contribuí la formarea inter-nului omenescu. O singura fapta nobila seversita in ochii multimei face mai mare impressiune asupra sufletului nostru, și ne provóca mai multu la imitatiune, ca privirea unei multimi de statue și tablouri de arta.

Este inca o cestiune dubia, daca cultulu artei, carele conduce pe omu de regula la luesu, a contribuitu atât de multu la progresulu omenimei, cât se crede in genere. Ba este chiar posibilu, că unu eschisivismu in ingrigirea artei contribuesce mai multu la slabirea, decât la intarirea caracterului, de órace prin acésta omulu se espune a fi sedusu prin sensuri. Apoi istori'a ne spune, că artele au inflorit mai cu séma in timpuri, cand popórele devinu prada luesului. In Rom'a ca și in Greci'a art'a infloresce mai cu séma in timpul, in care morala publica este in cea mai mare decadintia. Nero și Domitianu, cei mai mari monstri din timpul imperatiloru au fost artisti.

Daca frumseti'a manierelor, politeii'a și eleganti'a in purtare precum și tóte celelalte arte, cari ne facu viéti'a frumósa și placuta, merita o deosebita ingrigire, atunci acésta nu trebuie se se intemple pe cont'a altor calitati mai solide și mai nobile, cum sunt: omeni'a, sinceritatea și adeverulu. Isvorulu frumsetii trebuie se-si aiba loculu seu mai multu in inima, decât in ochi, și daca art'a nu tientesce a produce pentru omu o viéti'a frumósa și datine frumóse, atunci ea nu ne este de nici unu folosu. Manierele frumóse nu au nici o valóre, daca nu sunt insocite de fapte frumóse. Cand manierele sunt numai nesce spoituri forciat, atunci ele séu remanu fara de nici unu efectu, séu producu numai o impressiune momentana, ér dupa aceea sunt urmate de despretiu. Art'a este unu isvoru de placere. Chiamarea ei este inse, ca se condnea pe omu la o cultura superióra, și numai cand corespunde pe deplinu acestei chiamari este de valóre, altcum daca propaga numai sensualismulu, slabesce și demoraliséza numai, in locu de a inaltia și a ajutá pre omu in desvóltare.

De ne vomu intrebá, cum stámu noi romanii cu manierele, vomu observá doue lucruri caracteristice. Vomu vedé adeca, că tieranulu romanu este veselu, sinceru, modestu și cu o anumita curtoasia catra toti. Mai in fiecare comuna esista câte o frunte de omeni, cari observéza cu cea mai mare strictetia regulele buneí cuviintie, in cari se exprima nevinovatia, sinceritate și bunavointia. Acestea s'au sustienutu preste totu in poporulu nostru acolo, unde coruptiunea straina nu s'a putut incuibá. Romanulu este vialu, are mare aplecare catra societatea, in carea se gasesce și tiene fórte multu la patri'a sa. In acestea se afla ascunsu semburele și bas'a unei purtári afabile. Aceste calitati le avemu comune cu popórele de ras'a latina. Ele sunt apoi, cari facu pe francezu a intrece prin manierele sale tóte popórele din lume. Daca tieranulu romanu nu ti-scie face complimente, precum le pretinde rafinari'a dela orasiu, elu ti-va aretá de siguru o facia vesela, in carea si-esprima liniscea sufletului seu. Nu mai pucinu observám in tieranulu nostru o aplecare spre arta, asia incát privindu la elu, eu cáta stima contribuesce la infrumsetirea bisericiloru sale, trebuie se constati, că vitregitateá timpului n'a scersu dintrensulu semtiulu de arta adusu cu sene din Rom'a vechia. In ambe privintiele este inse mare necesitate de desvóltare prin o cultura rationala, acomodata semtiului și talentelor lui.

În o colóre mai tristă ni se infăciseza înse manierele la populațiunea română din orășie. Avem nenorocirea a fi încunjiurati de popóra, ce se pretind a fi mai culte decât noi, dar care în faptă au încă pré multa trebuința a învetii maniere în strainatate. Astfelu contactulu poporului român cu densele ne este mai multu periculosu decât folositoriu. De aci provine, că poporul nostru este mai stricatu acolo, unde este mai espusu influențieloru straine.

De acestu reu observămu, că suferă adesea și inteligința noastră. Timpulu celu îndelungatu, ce lu-petrece cineva la studii prin orășie printre streini adesea contribuiescu, ca tenerulu se-si însușiescă unele maniere rele, de cari nu este capace de a se desbracă în decursulu vieții întregi. De acestu reu nu vomu pute scapá altcum decât îngrigindu, ca se ne crescemu tenerimea în școlile noastre proprii, dându-i o cultură acomodată întru tóte recerintieloru noastre. Țr în ceea ce privește desvoltarea maniereloru în poporu școl'a cea mai bună a maniereloru este esemplulu și faptele ómenilor inteligenti, cari traiescu în mediloculu lui.

Despre bolduri séu stremuri.

(Fine.)

3. Boldulu spre discretieune.

Pentru realizarea scopului, adese se cere dela omu, se tacă și se lucre în retragere. Spre acést'a lu-îndemna boldulu spre discretieune. Pe langă sinceritate, inima deschisă, are locu și discretieunea, chiar întru binele propriu. Boldulu spre discretieune face pre omu precautu, aduncu scrutatoriu, și lu-feresc de multe neplăceri. În viét'a ómenesca nu odată obvinu casuri, când omulu are sê se tienă de acsiom'a: „A vorbi e argintu, éra a tacé e auru.“ Aceste cuvinte ale lui Herder si-au deplin'a loru valóre mai cu sêma pentru unu învetiatoriu, pentru care tacerea e mare maestria.

Si de aici urméza necesitatea de a cultivá acestu boldu dându-i o directieune bună. Déca voimu a-lu desteptá în mesura receruta, trebuie se-i dâmu nutrimentu de ajunsu. E bine, dacă dedâmu pre copilul, se pastreze cu fidelitate unele și altele lucruri, firesce de calitate bună, morală; și implinindu-si detorința sê-lu împartasimu și mai departe de încrederea și alipirea noastră. Copilulu observandu, că retacendu elu unele și altele pretinse de noi, și că pentru poft'a acést'a e renumeratu, atunci se va nevoi și mai departe a-si tiené însușirea virtuoasă. Observămu încă odată, că materi'a discretieunei se fia morală, salutară, căci din contra se nascu multe rele. Când copilulu ajunge la óre-care maturitate mai nalță, atunci e fôrte recomandabilu a-i aretá și ilustrá prin esemple practice, că discretieunea e folositoră în multe casuri, și mai alesu sub împregiurarile de astadi, când sinceritatea, dreptatea abia sunt îmbrăciosate.

Boldulu spre discretieune nu stă în contrarietate cu iubirea de adevéru, ba chiar se clădesce pe elu. Celu ce s'a dedatu a tacé atunci, când se cere, și vorbesce când trebuie se arete consonanța deplină dintre vorbele și vederile sale interne, — acel'a iubesc adevéru. Boldulu spre discretieune chiar îndemna pe omu se nu vorbésca ori ce flécuri, precum se dice „în ventu“; ci se prejudece bine cele ce au se fia comunicate, ca nu cumva se stée în contradicere cu portarea estérna și cu parerile interne. Se

tacemu, cându pretinde necesitatea, și se vorbimu precum cugetâmu! Éta scopulu cultivării boldului spre discretieune.

Cându boldulu spre discretieune degeneréza, atunci se nascu: mîntiun'a și calumni'a.

Mîntiun'a este contrariulu adevéru; ea néga séu falsifică din adinsu adevéru. Mîntiun'a se considera ca isvorulu tuturor relelor, este radecin'a pecatelor, și despretiuirea celui ce o folosesc.

Causele mai însemnate ale mîntiunei sunt: înierirea preste mesură, apucaturile sîrete, seducerea, fric'a de pedépsă pentru comiterea unui faptu reu, esemplulu reu.

Pe langă delaturarea acestoru isvóre ale mîntiunei, pentru stîrpirea ei se mai recere dela unu educatoriulu adevératu:

1. Educatoriulu se nu vorbésca nici cândv'r unu neadeveru, s'au sê-si calce vorb'a, căci o astfelu de procedura duce la stîrnirea mîntiunei.

2. Sê se arete pururia cu iubire faciă de adevéru, și se urésca din inima falsitatea. Aici e bine, dacă educatoriulu dovedesc copiloru cu esemple practice, cum mîntimosulu e despretiuitu, batjocuritu și eschisu din societățile bune; până când celu iubitoriu de adevéru, omulu sinceru, e stimatu și iubit de toti.

3. Mîntiun'a isvorită din egoismu, învidia, ura réu resbunare, ceea ce adese se ivesce între școlari, trebuie stîrpita prin pedépsă. Pe langă pedéps'a aspră, nu strică a se folosi și de armele inimei.

4. Prin esemplu se arete educatoriulu, că elu e apostolulu adevéru. Esemplele atrăgu, și copiii încă voru amblá pe calea adevéru, éra mîntiun'a voru uri-o.

Totu din mîntiuna isvoresce și calumni'a, acést'a însușire a ómenilor neîndestuliti cu sôrtea.

Calumni'a stă întru acoperirea calitatilor virtuóse și întru marirea și latirea nejustă a unor gresiele, cu alte cuvinte, judecat'a falsă faciă cu voi'a despre unu cutare individuu se numesce calumniă. Acestu reu latitu prin tóte partile se násce de comunu din învidia și reutate; éra urmarile sale sunt triste, ba adese chiar și periculóse pentru viétia. La stîrpirea acestui reu se cere dela educatoriulu mai multa precautiune. Midilócele cu pucina schimbare sunt totu cele folosite la mîntiuna.

4. Boldulu spre activitate.

Activitatea e devis'a essistintiei. Prin activitate continua s'a latitu cultur'a și sciința. Omulu încă e înzestratu de natură cu unu boldu spre activitate, spre lucru; dar acestu boldu la începutu e încă nedesvoltatu, elu trebuie întaritu și perfectionatu. Îndreptarea activității perseverantu spre realizarea cât mai perfectă a unui scopu materialu séu spiritualu determinatu, se numesce diligința. Éta virtutea cardinală a omului, carea se nascu din boldulu spre activitate. Diligința e bas'a multoru fapte bune, și se póte privi ca factorulu principalu la devingerea greutatiloru. Labor omnia vincit. Lucrulu devinge tóte. Si mai alesu pentru școlă, pentru progresulu doritu, diligința e o condițiune neîncunjiurabilă. Fără diligința școl'a nici când nu va ajunge cu siguritate la sublimulu seu scopu, căci partea cea mai mare a copiloru fiindu dotată numai cu calități de midilocu, — în lips'a activității și aceste calități usioru potu degenerá. La desvoltarea diligintiei se cere:

1. Fiindu perfectiunea creștinescă scopulu educatiunei, nici unu momentu se nu tréca din viétia óme-

nésca fara a nu lucrá ceva intru realizarea scopului ; de aceea se si cere, ca diliginti'a se fia desvoltata cât mai iute si inca cu tóta seriozitatea.

2. Pentru cá activitatea se póta realizá si scopuri mai nilte, ea are se fia duravera; pana atunci se fia indreptata asupra unui scopu, pana ce nu l'a cuprinsu bine si l'a realizatu cât mai perfectu. Activitatea flustrata nu duce la soliditate.

3. Desvoltarea activitatii va succede, daca se tiene contu de mesura. Si poterile cele mai active obosescu si degeneréza fiindu pré suprasarcinate, necum puterile unui copil, cari abia au se fia dedate spre activitate mai perseveranta, Atát'a se se pretinda dela copil, cât nu trece preste puterile sale, cât crede si elu, cá va poté mistui, cáci din contra si-va perde voi'a, placerea de a mai fi diliginte. Dupa incordare indelungata, dar totu fara resultatu, copiii se dau cu totul negligintiei. Influintiarea fortiata, cu aplicare la desvoltarea fisica si spirituala, produce lucruri debile si stricatióse.

4. Pentru desvoltarea diligintiei se pretinde dela educatori, ca se iubésca cu sinceritate pre elevii sei, si se se nevoiésca a cascigá iubirea loru reciproca. Cand elevii se alipescu cu iubire si reverintia de invetiatoriulu loru, e pré naturalu, cá in tóte si preste totu voru implini cu bucuria vointi'a rationala a iubitului loru invetiatoriu, si prin diligintia deosebita ivoru cascigá indestulirea.

5. Intru respandirea diligintiei se mai cere, cá educatoriulu insusi se fia diliginti'a intrupata, cá astfelu elevii se aiba naintea loru modelu alu activitatii perseverante. Devis'a educatoriului se fia pretotindenea: „Nulla dies sine linea.“ Nici o diua fara lucru.

Degenerarea activitatii produce lenea séu negliginti'a, carea trebuie impiedecata cu precauțare, de óra ce copiii lenesi nu potu produce progresulu doritu nici pe unu terenu salutaru, si apoi nici mai tardiu, cand voru ocupá unele positiuni in societate, nu se póte asepti dela dinsii, ca se-si implinésca detorintiele cu indestulire. Stirpirea lenei se va intemplá prin provenirea diligintiei.

5. Boldulu spre libertate.

Inca in copilaria se nevoiesce omulu spre independentia, doresce cu neastemperu libertatea, ca talismanulu vietii adevratu morale. Omulu tientesce a se lipsi de sub aripile straine, a face si a lucrá din propriulu seu impulsu, fara indemnare din afara. Educatiunea inca trebuie se cultive acestu boldu, cáci crescerea pentru libertate este fericirea individiloru, precum si a popóraloru. Libertatea e elementulu, in care traiesce si se misca unu poporu; libertatea a insufletitu lumea la fapte mari si nobile; dar libertatea morala, carea stá intru iradecinarea moralitatii in omu si intru independenti'a moralului de ori ce sila. Éta scopulu educatiunei in privinti'a acést'a!

Firesce, cá la inceputu copilulu trebuie condusu spre libertate mai multu in modu negativu, adeca delaturandu egoismulu, ipocrisia, reutatea, neincrederea si prejudeciile, cari tóte calca in pitióre, persecuta cu nedumerire si nimicescu libertatea, decórea omului.

Cand copilulu ajunge la unu gradu mai insemnatu de maturitate, atunci crescerea pentru libertate se bázéza pe prescriptele ratiunei si a consciintiei, adeca se preface in positive. Pentru

ca cineva se se dica liberu moralu trebuie se intrunésca urmatóriele:

1. Mai pre susu de tóte se iubésca dreptatea, pentru a carei aparare se suferé ori ce. Aici esemplele despre barbatii mari istorici voru suscitá in copiii dorulu neastemperatu dupa libertate.

2. Se-si cascade o cultura solida spirituala, cáci numai asia va fi in stare a lucrá pentru libertate, daca va fi petrunsu de nisuintiele binefacatórie pe terenulu sciintiei promovandu pretotindenea lumina, amic'a libertatii. Omulu necultu nici nu e in stare a pretini dupa meritu libertatea, necum se fia in stare a o pastrá.

3. Dar pe langa cultura spirituala se cere si moralala, ca acést'a se predomnésca asupra tuturoru pofteloru slabe, si asia ratiunea se sustiena adevrat'a libertate.

4. Libertatea pretinde ascultare voiósa, ordine si legalitate, cáci numai asia infloresce spre binele genului omenescu.

5. Educatoriulu insusi se fia barbatulu libertatii, cáci numai ómeni liberi potu cresce o generatiune libera. Créscá tinerimea pentru libertate, inspire-o pentru adevéru si dreptate, si vomu vedé, ce generatiune fericitá se va ivi!

Dr. Lazaru Petrovicu.

Érasi despre manastirea Fibisiului in Banatu.

(Fine.)

Dupa revolutiunea reu succésa pentru serbi, de care amintirámú in nrulu trecutulu militi'a nationala serbésca din intrég'a patria, se descompuse si se impartí in militi'a de tíera. Astfelu serbii nu numai cá si-perdura voivodatulu cu putinu mai inainte, ci si militi'a nationala, redusi fiindu la starea, in care se afla astadi, ba espusi fiindu chiar la aspre si furióse persécutiuni. La anulu 1751 ca la 100,000 de suflete din serbii, marginasi din Ungari'a si Banatu sub conducerea capitaneloru Tóköli si Horváth trecura in Russia, si dela Chievu pana la Ociacovu fundara asia numit'a „Serbia noua,“ cari apoi au datu locuriloru pe unde s'au asiediatu, numele aceloru locuri din care au esitu, precum: Pecica, Cianadu, Ciongradu, Versietiu, Cubinu, Panciova, Beceu, Vucovar, Zenta si altele.

Éta dara fratiloru serbi, din cele premise doue esemple, retacendu pre altele multe, pe cari nu vi le amu adusu inainte, ca se ve revoltámú simtiemintele, se ve intristámú sufletulu, si se ve sumutiamu patimile, ci numai ca se ve aratámú, cá nu aveti dreptu cand ne inferati cu neadeveruri si minciuni, si cá daca ne ati trasu in jocu, se jocámú si se ve aratám, cá acolo unde cercati bârn'a, nu aflati macar paiulu, pre cand in ochii vostri nu semtiti bârnele, si cari sunteti de ómie de ori mai culpabili decát romanii, pe cari voi îi-inferati de not'a infidelitatii. E dreptu cá noi romanii nu avem diplome precum aveti voi, la a cărora umbra se ne scutimú si ascundemú rusinea, dara ca cei mai vechi locuitori ai patriei, unde ne au afluatú si lasatu tóte popórele barbare emigratóre din fundulu Asiei, precum si voi, ca eredi si mostinitori legali ai locului acestui'a, nici nu am avut lipsa de ele. Voue inse v'au fost lipsa de ele, ca unui poporu strainu de ieri de alaltaiéri veniti incóce, buna óra ca servitoriulu de libelulu de servitiu spre legitimațrea conduitei sale, ca nu cumva intru unu casu de reu

norocu pentru voi, si intielegere intre curtile de Constantinapolea si Vien'a, cea dantaiu se ve reclame, si cea de a dou'a se ve redec indaraptu turciloru, ce credu ca nu v'ar placé, dar nici ve place a trai in cotielegere si fratiea, cu popórele vecine, si mai vertos cu conreligionarii vostri romani, ci favorindu-ve timpulu si impregiurările locale politice, le ati cuprinsu avuti'a nationala bisericeasca, si acum nu vreti se li o redati de buna voia, ci jurati pe vorba fara documentu ca este a vóstra.

Dar aretati-ne fratilor serbi, de cand sunt manastirile acestea numai ale vóstre? si nu de caracteru colectivu alu popóreloru de ritulu greco-orientalu din patria? Tocma de nu amu avé altu argumentu in contra vóstra, ne ajunge atât'a, ca in comunu li-amu posieditu de unu timpu, fratiesce debue se se si inparta intre tóte popórele de ritulu orientalu din patria, in proportiune dupa numerulu sufleteloru, asia ca mai antaiu se fie indestuliti romani, ca cei mai numerosi, apoi serbii, si in fine grecii dupa proverbiulu, ca „equalis divisio non conturbat fratres!“

Póte ca mi-va dice cineva, ca observările mele sunt pré aspre facia de fratii serbi; dar lu-invitu pre unulu ca acel'a se vina in mediloculu serbiloru, si se va convinge mai despre triste si amare observări. Lu-indrumu la faptele serbiloru comise chiar de la despartirea ierarhica, cum ni au furatu cârtile bisericesci nationale din biserica St.-Georgiu din Fabriculu Temisioarei si le au arsu, si ne au scosu limb'a nationala din biserica; lu-indrumu la comunele amestecate, intru care desi romanii facu trei din patru parti, ba in unele locuri si mai multi, pentru lumea acést'a nu ar admite se se intrebuintieze, macar unu cuventu romanescu in biserica si scóla., si la functiunile publice, dara de a aplicá unu preotu de nationalitate romana, buna óra ca in Mehala Temisioarei, nici vorba nu póte fi, pe cand pentru voi'a unui séu doi romani serbiti, căci nu sciu serbesce, ce se afla prin comunele supuse iurisdicțiunei ierarhiei nóstre romane, Episcopatul nostru atât'a e de tolerantu, in cât in acele comune aplica de preoti si invetiatori individi, cari sciu si serbesce; ca in biserica si scóla, si la functiunile publice, se se folosésca si de limb'a serbesca; ba intru atáta a mersu cu tolerantia, in cât la ingropatiuni si serbatori mari au concesu calugariloru serbi din manastirea Besdinului, spre vatamarea romaniloru a servi in acele comune, si in biserica romanésca oficiulu divin in limb'a serbesca, ca mai anu la ingroparea preutesei din Secusigiu si estimpu la Rosalii in Monostoru. — Lu-indrumu mai de parte la cele 300,000 de romani din Serbi'a lipsiti, de sonór'a si dulcea loru limba nationala romana in biserica si scóla, lipsiti de preoti si invetiatori, si de functionari nationali. Serbiloru veniti de ieri de alaltieri in acésta patria, intre popóra de diferite datini si religii, li s'au concesu a avé Voivodulu, Patriarchulu, Episcopatul, Congresulu, preoti, invetiatori, manastiri, fondatiuni, teologia, preparandii, gimnasii, teatre, domni cu dominiuri estinse si bogate, sate, cetati, baroni, comiti, generali, diregatori, negutietori si maestri sei nationali; numai ei celoru 300,000 de romani din Serbi'a nu le dau nimic'a, ci sub pedépsa de mórte li este opritu a se folosí de limb'a lor nationala in biserica si scóla, lipsiti dicu de Episcopi, peoti, invetiatori si institute nationale, ba sunt constrinsi cu arma la parasirea nationalitáti loru, si imbratiosiarea celei serbesci! Si óre totu asia se mérga acést'a si dupa con-

gresulu din Berlin, care prescrie libertatea confessiuniloru in totu orientulu, prin urmare si in Serbi'a? Sub care libertate in intielesulu canóneloru nóstre si a deliberării congresului nu se intielege alt'a decât folosirea limbei proprii in biserica si scóla? Si óre se nu se afle romani in lumea acést'a, carii se redestepte sentiulu de nationalitate in acesti romani, si se conlucre la recastigarea si revindicarea dreptului loru, precum au conlucratu imparatés'a Russiei Catarina II. pentru desidentii din Polonia, si dupa cum lucra magiarii de astadi pentru conservarea limbei loru, nisuindu-se inca si prin articuli de legi a o impune de studiu obligatoriu si celor'a lalte nationalitáti; numai noi se cade óre, ca se lasamu pre cele 300,000 de romani prada serbiloru, acestoru antagonisti ai romaniloru?!

Acestea avui a le notá despre manastiri in genere, si cea a Fibisiului in specie, carea a purtatu predicatulu „Manastirea dela ap'a négra“ fiindu ea visavi de valea Fibisiului, unu isvoru, in care daca bagi panura alba de lana si canepa se inegresce indata, care vale odinióra a fost proprietatea manastirei!

Eu cu unii consoci de principie, si pana la fericit'a deslegare a manastiriloru, mi-am propusu a merge in deputatiune sus la Viena, la baronulu Sina, ca la unu greco-orientalu si macedo-romanu, si se-lu rugámu, ca amintitulu locu „dealulu manastirei“, se-lu doneze si restituie Episcopatululu romanu pentru ridicarea unei manastiri pure romane, pe ruinile celei batrane, prin care si-aru face, ca prin multe altele dotatiuni flantropice numele nemuritoriu inaintea romaniloru. In privinti'a acést'a m'am intielesu cu oficiantii dominiali ai lui Sina din Blumental, ca daca le ar cere Sina parere in privinti'a acést'a, se ne partinésca, cea ce ne au si promisu; ba inca ne au inbarbatatu, ca intru adeveru vom dobandi loculu acést'a; dara prin mórtea cea grabnica alu Sina tóta speranti'a nóstra s'a prefacutu in nimica, căci de la ginerii sei, grecii Ipsilanti si Mavrocordatulu, germanulu séu francezulu Vimpfen si spaniolulu Ducastris nu putemu asteptá acést'a, si asia éراسi suntem avisati la ingeniulu celu luminatu, si la sufletulu celu curatu alu barbatiloru luminati, in a căror mana este pusa fericit'a deslegare a acestoru manastiri; cari nu voru pune pedeca, nici voru rostogoli pétr'a impededării inaintea pretensiunei cei drepte a romaniloru, ci va dá „cele ce sunt ale imparatului imparatului, si cele „ce sunt alui Domnedieu lui Domnedieu, adeca: cele „ce sunt ale romaniloru romaniloru, ér cele ce sunt „ale a serbiloru serbiloru“, ca mai bine este a ne intielege noi intre noi, ca fii ai unui'a si aceluiasi parinte cerescu, si frati de o religione, de cât la straini, dupa cum ne admonéza si dascalulu si invetiatoriulu nemuriloru Pavelu Apostolulu, „audóra in „dresnesce cineva din voi, avendu o pâra „in potriava altui'a, a se judecá la cei „nedrepti si nula cei Santi?“ (I. cor. cap. 6 v. 1.) Éra de nu, atunci apelámu la generositatea cea mare a imparatului, care nu va luá de la romanu si va dá serbiloru, ci inca va restitui indaraptu romaniloru, cea ce le au luat serbii; cá-ci nu va luá a primogenitului, si o va dá secundogenitului; si pana atunci, cu sperantia in Dumnedieu si in sant'a nóstra cauza.

Ioanu Damsia,
parochu si asesoru consist.

Diverse.

* **Esamenene publice** la institutul pedagogico-teologicu romanu ortodocsu din Aradu se voru tiené incependu de Mercuri in 27 iuniu vechiu pana Mercuri in 4 iuliu inclusive.

* **Societatea academica romana** a votatu statutele noue joi'a trecuta. Comissiunile inca sunt mai tóte gat'a cu lucrările loru afara de comisiunea de siete esmisa pentru ortografia. Aci este o opera giganica, si inca nu s'a stabilitu punctulu de manecare.

* **Unu procesu scandalosu.** Dilele trecute s'a pertractatu inaintea juriului din Vien'a unulu din cele mai scandalóse procese, ce se potu ivi inaintea justitiei, Cătiva speculanti evrei exploatau buzunariile publicului doritoriu de a-si cascigá orduri promitiendu că cu bani frumosi voru esoperá impartirea de orduri. Din cercetare s'a constatat, că in acésta speculatiune a fost amestecat si vicepresiedintele camerei deputatiloru din Ungaria Várady Gábor.

* **Unu altu procesu scandalosu** s'a inceputu a se pertractá in septeman'a trecuta in Vien'a contra jurnalului umoristicu „die Bombe“. Acestu diurnalu terorisá pe unii ómeni, că va scrie despre ei articli compromitietori, daca nu i-se va dá unele sume de bani.

* **Esamenene publice** la scólele centrale romane gr. or. din Brasiovu se vor tiené in finea anului scol. 1878|9. a) La gimnasiu, la scól'a comerciala si reala: Sambata in 23. iuniu st. v.: de la 8—10 óre a. m. cl. I. gimn. 10—12 cl. I. reala. 3—4 si jumătate cl. II. gimn. 4 si jum.—6 cl. II. reala. Dumineca in 24. iuniu: 10—12 cl. IV. si V. de copile. Luni in 25. iuniu: 8—10 cl. III. gimn. 10—12 cl. IV. gimn. si reala. 3—4 si jum. cl. VII. gimn. 4 si jum.—6 cantari si gimnastica. b) La scól'a primaria (normala) de copii si de copile voru esaminá: Luni in 25. iuniu: de la 8—10 in cl. IV. de copii invet. d. Bellissimus. 10—11 si jum. in cl. III. a. d. D. Cioflecu. 3—4 si jum. in cl. III. b. d. I. Aronu. 4 si jum.—6 in cl. II. d. I. Dobreanu. Esamenene se incheia cu cantari sub conducerea lui G. Ucenescu. La 6 óre urméza exercitiile gimnastice sub conducerea lui P. Iuranu. Marti in 26. iuniu: 8—9 in cl. I. de copii invet. d. I. Peligradu. 9 si jum.—11 in cl. III. de copile d. P. Iuranu. 3—4 si jum. in cl. II. de copile d. N. Oancea. 4 si jum.—6 in cl. I. de copile d. Z. Butnariu. c) Esamenene de maturitate. 1. Esamenulu oralu de maturitate cu scolarii din cl. III. comerciala va fi luni in 18. iuniu st. v. inainte si dupa amédiu. 2. Esamenulu oralu de maturitate cu scolarii din cl. VIII. gimn. va fi mercuri in 27. iuniu st. v. inainte si dupa amédiu. Vineri in 29. iuniu st. v. Dupa servitiulu divinu impreunatu cu rugaciunea de multiamita in biseric'a sf. Nicolae din Scheiu se va incheiá anulu scol. 1878|79 cu cetirea clasificatiuniloru si cu impartirea premieloru in sal'a cea mare a gimnasiului. La aceste esamene publice precum si la festivitátea de incheiare are onóre subscris'a directiune a invita pe parinti scolariiloru, precum si pe toti amicii si binevoitorii scóleloru. Brasiovu, in 10. iuniu 1879 st. v. Directiunea scóleloru centrale romane gr. or.

* **Art'a de a cersi.** Pre stradele Londrei se vediura in dilele din urma nesce placate, in cari profesorulu Lazaru Rooney si-oferesce publicului servitiile sale de a invetiá in siese lectiuni mestesiugulu de a se sustiené prin cersire. Elu promite a defigurá mai cu séma pe copii, si a le face cunoscute stradele ora-

siului, in care publiculu este mai aplecatu a da la cersitori. Omulu se infioreza cetindu aci, la cât se póte degradá natur'a omenésca. Vomu mai audi inse multe, daca nu se va schimbá cursulu multu laudatei civilisatiuni basate pe materialismu si ateismu.

Concurs.

Pentru statiunea invetiatorésca de la scól'a a II. gr. or. din Jenopolea — Borosineu — in inspectoratulu Jenopoliei, se escrie concursu cu terminulu de alegere pe 22. iuliu a. c. st. v. Salariulu este: 300 fl. v. a., 12 fl. pentru scripturistica, 12 fl. pentru conferintiele invetiatoresci, 10 orgii de lemne, din care se va incaldi si scól'a si quartiru liberu. — Recurentii au se produca testimoniulu despre absolvirea preparandiei si de calificatiune, atestatu despre conduít'a loru de pona aci, se recere, că in vre-o domineca ori serbatóre pana la diu'a alegerei sè-se prezenteze la st'a Biserica. că se-si arete desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu. Recursele adresate comitetului parochialu se vor trimite inspectorelui scolariu Nicolau Beldea in Borosineu.

Borosineu 22. iuniu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Nicolau Beldea** inspectoru.

Se escrie pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Jidovinu prot. Versietiului cottulu Carasiului cu terminulu pana la 15. iuliu a. c. st. vechiu, in care di se va tiené si alegerea. Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. in bani gata, 3 jugere de pamentu aratoriu de clasa a II-a, jumătate de jugeru intravilanu, cartiru liberu si 4 orgii de lemne, din care are a-se incaldi si scól'a, Doritorii de a ocupá acest post sunt avisati a-si adresá recurrencele loru, instruate in sensulu stat. org. bis. pré on. domnu Ioane Popoviciu, Mercina per Varadia, totu deodata au a-se presentá in vreo dominica séu serbatóre in bisericu spre a-si areté desteritatea in cantare si tipicu.

Jidovinu in 1. iuniu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlu protopresbiteru tractualu.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci devenita vacanta in comun'a Araneagu, inspectoratulu Agrisiului, cottulu Aradu cu terminulu de alegere pe 15. iuliu a. c. — Emolumintele sunt: in bani 120 fl. v. a.; 16 jug. pamentu aratoriu, pentru lemne 30 fl. v. a., pentru incalditulu scólei 12 fl., pentru conferintiele invetiatoresci 8 fl., dela imormentári 60 cr. si cortelu liberu cu gradina. — Doritorii de a ocupá acestu postu sunt poftiti a-si trimite recurrencele loru instruite cu testimoniulu preparandialu si de calificatiune, si atestatu despre purtarea morala de pana aci — adresata catra comitetulu parochialu — inspectorului sc. pana la 12. iuliu a. c. per Pankota in Szöllös-Csigherél; éra pana la alegere sè-se presente la bisericu pentru a-si areté pracs'a in cantare si tipicu.

Araneagu 13. iuniu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Demetriu Pop'a** insp. scol.

Pre bas'a concessiunei consistoriale de datulu 24. maiu 1879. Nr. 370. bis. referitorie la supraedificarea, respective la renovarea bisericii gr.-or. rom. din comun'a **Csebza**, comitatulu Torontalu, langa Csacova, subsemnat'a comunitate bisericesca conform planului si proiectului de spese aprobate de Venerab. consistoriu din Caransebesiu deschide concursu de licitatiune minuenda.

Dupa proiectulu de spese in recapitulatiunea sumara a edificandei biserici sunt urmatoarele sume de a se vedé.

1. Pentru lucrulu zidariloru impreuna cu materialu	2987 fl. 68 cr.
2. Pentru lucrululemnariului impreuna cu materialu	1846 „ 48 „
3. Pentru lucrulu mesariului impreuna cu materialu	234 „ — „
4. Pentru lucrulu lacatariului impreuna cu materialu	98 „ — „
5. Pentru lucrulu faurului impreuna cu materialu	154 „ 62 „
6. Pentru lucrulu indicatoriului cu colori impreuna cu materialu	141 „ — „
7. Pentru lucrulu sticlariului impreuna cu materialu	55 „ 50 „
8. Pentru lucrulu tinichiarului si auritura impreuna ca materialu	793 „ 33 „
Sum'a	6310 fl. 61 cr.

Doritorii de a intreprinde zidirea bisericii acesteia sunt avisati a se infacisia in diu'a de licitatiune, care se va tiené in **4. Iulie a. c. st. v.** la 10 ore nainte de amédi, unde pre langa depunerea vadiului usitatu a pretiului de estimatiune se va intreprinde licitatiunea si incheierea contractelor, cari in sensulu statutului organicu se voru substerne Venerabilului Consistoriu diecesanu spre revisiune si ulterioara aprobare.

Intreprindietorii, cari voiescu a avé cunoscintia mai deapropé despre planu si proiectu, potu veni ori cand pana la diu'a de licitatiune in comuna, a se informá despre aceea dela comitetulu parochialu.

Csebza in 13. iuniu 1879,

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Conform dispusetiunei Venerabilului Consistoriu aradanu din 8 maiu a. c. Nrulu 999B se escrie concursu pentru deplinirea vacantei parochii gr.-or. din opidulu **Banatu-Comlosiu**, a in an. tr. reposatului parochu Ioanu Grozescu, — protopopiatulu Banatu-Comlosiului, in comitatulu Torontalu pana la **20. Iulie a. c. st. v.** in care diu'a va fi si alegerea. Emolumentele sunt: un'a sesiune parochiala de 30 jugere catastrale aratura cu apartinentorele estravilane gradini; birulu si venitul stolaru legatu; care impreuna computeate — in sensulu §-lui 9. punctulu: b. c. d. din regulamentulu provisoriu din anulu 1876 prestau o dotatiune sigura receruta pentru parochiele de Clas'a I. — deci recurrentii au a-si substerne recursele loru adresate catra comitetulu parochialu — inezstrate cu documentele si testimoniile de calificatiune prescise pentru parochiele de antai'a clasa subscrisului protopopu la Banatu-Comlosiu, via N. Kikinda, pana la amintitulu terminu, ér amesuratu §-lui 15. a suscitatalulu regulamentu a se presentá in biserica parochiei si a cantá, respective cuventá.

Banatu-Comlosiu, 10. iuniu 1879.

In avut'a contielegere a Comit. Paroch. din 14. maiu si 9. iuniu.

Vichentie Sierbanu
protop.

Stefanu Zsianu
presiedinte.

Nic. Popovicu
not. com. paroch.

Pentru ocuparea parochiei Vacante din **Ternova** protopopiatulu **Világosiului** — **Siria** — se escrie concursu pana la **20. Iulie a. c. st. v.** in care di va fi alegerea. Venitele parochiei sunt: una sessia pamentu, biru si stole dela 220 case; si fiindca alegendulu are a fi si docinte, ca atare are salariulu: quartiru, gradina, 6 orgii de lemne si 50 fl. v. a. Recurentii sub durat'a concursului se voru presentá la biserica a-si aratá desteritatea sd in predica, cantari si tipicu, recursele bine instruite cu documintele recerute unei parochii de clas'a a dou'a le voru substerne pe calea oficiului protopopescu.

Ternova, 17. iuniu 1879.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea **Georgiu Vasilevicu** protopopu.

Se escrie pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Salcitia** prot. Versietului, cottulu Timisiului cu terminulu pana la **22. Iulie a. c. st. v.** in care di se va tiené si alegerea. Emolumentele sunt: 300 fl. v. a. 10 fl. pentru cercetarea conferintiiloru, 5 fl. pentru scripturistica, quartiru liberu si 6 orgii de lemne, din care are a-se incaldi si scol'a. Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si trimite recursele loru, instruate in sensulu stat. org. bis. adresate comitetului parochialu la pré on. d. Ioane Popovicu in Mercina per Varadia, totu deodata au a-se presentá in vreo domineca s'au serbatore in biserica spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu.

Salcitia in 1. iuniu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlu protopresbiteru tractualu.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a **Chessa** inspectoratulu Belului. Emolumentele sunt in bani 84 fl.; 16 cubule de bucate, jum. grau, jum. cucurudiu, 70 fl. pentru fanu si pae, si 6 stangini de lemne, din care are a se incaldi si Scol'a, quartiru cu gradina de jumetate jugeru. Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si tramite recursele loru indiestrate cu testimoniulu de calificatiune, testimoniulu celu putinu despre absolvirea a loru 3 clase gimnasiale precum si atestatu despre conduit'a loru morala de pana aci. Astfeliu gatite au a-le adresá „Inspectorului cercualu D. Iosifu Pintia p. u. Holod in Gyanta pana in diu'a de **15. Iulie st. v.** cand se va tiené si alegerea.

Chessa la 14. maiu v. 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Iosifu Pintia** inspectoru scol.

AVISU.

Am onóre a incunoscintia pe onoratu publicu din Aradu si provincia, cá dela 1. iuliu a. c. mi-am mutatu locuinti'a din etagiulu II. in etagiulu I, de catra strada in aceeasi casa. **Piati'a principala, cas'a RECK, vis-à-vis de oficiulu telegraficu.**

Órele de ordinatiune dela 2—4 dupa amédi.

Dr. G. Vuia

Doctoru in Medicina si Chirurgia, Magistru de Obstetricia (mositu) si Oculistu in Aradu.